

Opgave 2 Criminaliteit en rechtsstaat

Bij deze opgave horen tekst 8 en tabel 1 uit het bronnenboekje.

Lees eerst tekst 8 voor het beantwoorden van de vragen 28 tot en met 32.

- 1p **28** Kan Dennis strafrechtelijk worden vervolgd? Licht je antwoord toe.

De politie heeft een aantal taken.

- 2p **29** Leg uit welke twee taken van de politie je herkent in tekst 8.

Eén van de theorieën die criminaliteit trachten te verklaren, is de etiketteringstheorie.

- 1p **30** Wat houdt de etiketteringstheorie in?

- 2p **31** Leg uit dat de werkwijze van het project *Echt Recht/Samen Herstellen* aansluit bij de etiketteringstheorie.

In tekst 8 komen verschillende instellingen aan bod, die betrokken zijn bij de oplossing van het vraagstuk van de criminaliteit. Bijvoorbeeld de jeugdreclassering en het Bureau Slachtofferhulp.

- 2p **32** Vanuit welke doelstelling is de jeugdreclassering betrokken bij de werkwijze van het project *Echt Recht/Samen Herstellen* en vanuit welke doelstelling is het Bureau Slachtofferhulp daarbij betrokken?

Het project *Echt Recht/Samen Herstellen* voor jongeren is een alternatief traject voor toepassing van het strafrecht. Ook lang niet alle volwassenen die verdacht worden van strafbare feiten, komen voor de rechter.

- 2p **33** Noem twee alternatieven waartoe het openbaar ministerie kan overgaan zodat verdachten van 18 jaar en ouder *niet* voor de rechter hoeven te verschijnen.

In de aanloop naar de Tweede-Kamerverkiezingen van 22 januari 2003 bekritiseerde de toenmalige minister van Justitie, Donner, de te milde behandeling van jonge wetsovertreders: "Jongeren van wie kan worden verwacht dat ze na hun eerste overtreding vaker in de fout gaan, moeten direct steviger worden gestraft." (*De Gelderlander* 16 januari 2003)

- 2p **34** Geef een beredeneerde mening op de uitspraak van minister Donner. Betrek in je antwoord de werkwijze van *Echt Recht/Samen Herstellen* en een functie van straffen.

Zie tabel 1.

- 1p **35** Zijn de delicten van tabel 1 misdrijven of overtredingen? Licht je antwoord toe.

In tabel 1 worden cijfers over delicten in Nederland tegen burgers gepresenteerd op basis van slachtofferonderzoek. Slachtofferonderzoek geeft, zo wordt wel gezegd, een betrouwbaarder beeld over de omvang van diverse vormen van criminaliteit dan politiecijfers (criminaliteit die ter kennis van de politie is gekomen).

- 4p **36** Leg uit waarom slachtofferonderzoek een betrouwbaarder beeld geeft dan politiecijfers. Verwerk in je antwoord de methode van slachtofferonderzoek en twee beperkingen die vastzitten aan politiecijfers.

Ook aan de methode van het slachtofferonderzoek zitten enkele beperkingen.

- 2p **37** Welke beperkingen kleven er aan de methode van slachtofferonderzoek? Geef twee beperkingen.

Opgave 2 Criminaliteit en rechtsstaat

tekst 8

AARDIGE ROTZAKKEN

Een paar weken terug is de tienjarige Dennis na een schreeuwende ruzie overstuur het huis uitgerend. De politie pakte hem 's avonds laat op, toen hij langs een drukke weg in de buurt van het centrum zwierf. De politie bracht hem laatst ook thuis toen hij een baksteen door het raam van het schuurtje van de buurman had gegooid. Dennis is nu eenmaal gauw kwaad. En zo zijn er in korte tijd nog meer van dit soort dingen gebeurd. Al die keren heeft de politie uitgebreid met zijn moeder gepraat. Ze is van goede wil, maar ze staat er helemaal alleen voor. Dennis trekt zich gewoon niks van haar aan, van niemand eigenlijk.

In Drenthe bestaat sinds september 2001 het project *Echt Recht/Samen Herstellen*. Dit project is op initiatief van de provinciale instelling Jeugdzorg Drenthe van de grond gekomen.

Partners in het project zijn: politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdreclassering, Bureau Slachtofferhulp, de Toegang Jeugdzorg en welzijnsinstellingen. Maar wat kan dit project *Echt Recht/Samen Herstellen* voor de onverbeterlijke Dennis betekenen?

Laatste kans

Toen duidelijk werd dat het zo niet verder kon, heeft de politie de zaak bij het project *Echt Recht* aangemeld. In een brief aan de moeder van Dennis stond dat het de laatste mogelijkheid was om een proces-verbaal te voorkomen. In dat geval zou ook de Raad voor de Kinderbescherming eraan te pas komen. De coördinator van *Echt Recht* is meteen aan de slag gegaan. Hij heeft eerst met de moeder en het broertje van Dennis gesproken.

bron: Jan Roelof de Boer en Kees Opmeer 'Aardige rotzakken', in: SEC, december 2002, p.17-19

40 Daarna is hij de buurt rondgegaan, hij heeft de burens bezocht, school, buurtgenoten, voetbalclub. "Willen jullie meewerken aan een oplossing?" was de centrale vraag en dat wilden ze. Sommige buurtbewoners
45 meldden zich zelfs spontaan aan, toen bekend werd dat er eindelijk iets aan de 'schrik van de buurt' werd gedaan. Na een grondige voorbereiding was de tijd rijp voor een bijeenkomst. De coördinator
50 nodigde iedereen uit die bij kon dragen aan een oplossing voor Dennis. (...)

Afspraken

De volgende afspraken werden gemaakt. Bij klachten gaan de buurtbewoners voortaan
55 eerst bij de moeder van Dennis langs. Omdat ze het niet in haar eentje kan opknappen, gaat het schoolmaatschappelijk werk haar ondersteunen. De school is bereid om meer aandacht aan Dennis te besteden. (...)

Stok achter de deur

Echt Recht is niet bedoeld voor jongens of meisjes die een enkele keer over de schreef zijn gegaan. Het moet echt gaan om ernstige vormen van overlast, vernieling,
65 vandalisme, geweldsdelicten; gedrag dat dreigt af te glijden in de richting van strafrechtelijke vervolging. Ten slotte blijkt ook hier weer dat de beroemde stok achter de deur stimulerend
70 kan werken: meedoen aan *Echt Recht*, of een sanctie aan je broek krijgen zoals een proces-verbaal of een andere straf. In zwaardere gevallen is vaak de Raad voor de Kinderbescherming al ingeschakeld.

Eindexamen maatschappijleer havo 2004-I

havovwo.nl

tabel 1

Delicten in Nederland tegen burgers, op basis van
slachtofferonderzoek, in aantallen x 1000

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Totaal	4.506	4.006	4.544	4.691	4.781	4.674
Gewelddelicten	842	722	860	954	998	896
Seksueel	157	134	200	193	181	157
Mishandeling	257	159	196	270	242	197
Bedreiging	428	430	464	491	575	541
Vermogensdel.	1.980	1.673	1.853	1.812	1.703	1.791
Inbraak	229	165	168	107	132	125
Fietsdiefstal	671	634	748	780	701	770
Diefstal uit auto	251	209	249	193	241	239
Autodiefstal	31	24	25	21	25	31
Zakkenrollerij	286	192	206	228	215	211
Overige	512	449	458	483	389	416
Vernielingen	1.496	1.447	1.656	1.759	1.887	1.796
Beschadiging van auto	875	875	882	957	1.071	1.028
Overige	620	572	774	802	816	768
Doorrijden na ongeval	188	164	174	165	193	191

bron: NRC Handelsblad van september 2002